

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **L. J.**, zast. JUDr. Petrem Cardou, advokátem se sídlem Pod Věží 121/3, Svitavy, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce, Inspektorát Jihomoravský a Zlínský**, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 5, Brno, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 11. 2015, č. j. 62 A 170/2015 – 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla dle § 87 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, spočívajícím v odmítnutí prošetření jeho stížnost na prodejce olejů, který měl stěžovatele (v postavení kupujícího) podvést.

[2] Krajský soud po vyhodnocení přípustnosti žaloby a vymezení právní úpravy konstatoval, že žalovaný má podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), pravomoc

prošetřovat postup prodávajícího při konkrétním prodeji pouze v případě, že kupujícím je spotřebitel.

[3] Stěžovatel je dle soudu soukromým zemědělcem. Zemědělskou činnost vykonává výdělečně na vlastní účet a odpovědnost se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku (to výslovně uvedl v žalobě). Vystupuje-li tedy jako soukromý zemědělec, vykonává činnost podnikatelskou. Podnikatelskou činností stěžovatele není toliko taková činnost, která je zaměřena přímo na dosažení zisku (tedy jen zemědělská výroba, jak se domnívá žalobce), ale veškerá činnost, při níž vystupuje jako podnikatel. Při nákupu výrobků nebo služby pro podnikání tedy kupující vystupuje v postavení podnikatele.

[4] Olej stěžovatel nakoupil právě jako podnikatel (soukromý zemědělec), neboť jej pořizoval do motoru traktoru, který k výkonu zemědělské činnosti užívá. Na právní vztahy mezi dvěma podnikateli zákon o ochraně spotřebitele nedopadá, a žalovaný tak podle tohoto zákona nemá možnost tuto transakci (konkrétní prodej) jakkoli prošetřit.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s.

[6] Má za to, že soud zamítl jeho důkaz, aniž by to navrhla obhajoba. Poukazuje na neúčast žalovaného u jednání. Žalovaný proto nepředložil nic nového. Nakupoval jako spotřebitel, protože nejednal a neprodával. Dále zdůvodňuje, proč měl žalovaný konat. Nesouhlasí s nerovnou úpravou pro spotřebitele a podnikatele. Navrhuje věc předat pro diskriminaci Ústavnímu soudu. V doplnění kasační stížnosti uvádí, že nesamostatný výkon povolání existuje v družstvu, popř. v s.r.o. Tedy právnické osoby jsou spotřebitelem dle zákona o ochraně spotřebitele. Došlo rovněž k zásahu do jeho vlastnického práva dle článku 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

[7] Kasační stížnost podal pro diskriminaci své osoby a podjatost krajského soudu. Stěžovatel žádá nařízení jednání, aby se k věci mohl sám vyjádřit.

[8] Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel nechápe obsah pojmu spotřebitel, v této souvislosti odkazuje na svoje vyjádření k žalobě a na odůvodnění rozsudku krajského soudu. Pokud by stěžovatel byl spotřebitelem, nemohl provést rozbor oleje již přečerpaného do traktoru, kde v nádrži dochází ke smísení paliv. Žalovaný se k soudu nemusel dostavit, zaslal mu své vyjádření k žalobě, což považoval za dostatečné. Nedošlo ani k zásahu do stěžovatelova vlastnického práva, popř. k jeho diskriminaci.

[10] Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] Spornou otázkou v projednávané věci je, zda měl žalovaný povinnost prošetřit stěžovatelovu stížnost na konkrétního prodejce olejů.
[13] Podle § 1 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele tento zákon upravuje některé podmínky podnikání významné pro ochranu spotřebitele, úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele a oprávnění spotřebitelů, sdružení spotřebitelů nebo jiných právnických osob založených k ochraně spotřebitele.

[14] Podle § 3 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je prodávající povinen mj. prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře nebo množství a umožnit spotřebiteli překontrolovat si správnost těchto údajů, prodávat výrobky a poskytovat služby v předepsané nebo schválené jakosti, pokud je závazně stanovena nebo pokud to vyplývá ze zvláštních předpisů anebo v jakosti jím uváděné; není-li jakost předepsána, schválena nebo uváděna, v jakosti obvyklé.

[15] Podle § 23 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem žalovaný (s výjimkou dozoru podle odstavců 2, 3, 4, 7 až 11 a 15 tohoto ustanovení).

[16] Žalovaný má pravomoc kontrolovat postup prodávajícího při konkrétním prodeji pouze v případě, že je kupujícím spotřebitel. Dle § 2 uvedeného zákona je spotřebitelem fyzická osoba, která si výrobek nebo službu pořídí pro sebe, nikoliv v rámci své podnikatelské činnosti nebo samostatného výkonu svého povolání.

[17] Z výpisu Registru ekonomických subjektů ČSÚ v ARES (obsahem spisové dokumentace) soud zjistil, že stěžovatel je zemědělským podnikatelem, který se zabývá chovem jiného skotu, živočišnou výrobou, shromažďováním, sběrem a odstraňováním odpadů, úpravou odpadů k dalšímu využití. V projednávané věci není sporu o tom, že stěžovatel si olej pořídil do svého traktoru, který ke své podnikatelské činnosti (zemědělské výrobě) užívá. V žalobě sám uvedl, že jednal jako osoba samostatně výdělečně činná, že vyrábí potraviny a s potravinami obchoduje.

[18] Závěry krajského soudu jsou proto správné a žaloba na ochranu před nezákonným zásahem byla po právu zamítnuta. Žalovaný pravomoc k prošetření stěžovatelovy stížnosti nemá.

[19] Stěžovatel chápe pojem „podnikatel“ velmi úzce. Podnikatelem je ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku (srov. § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Nakoupil-li

stěžovatel olej, který použil do traktoru, který využívá pro svoji zemědělskou činnost, jednal nikoli jako spotřebitel, ale jako podnikatel. Skutečnost, že sám s oleji neobchoduje (případně nic neprodával), je z tohoto úhlu pohledu zcela nepodstatná.

[20] Námitka o zásahu do vlastnického práva dle čl. 11 Listiny je velmi obecná. Stěžovatel neuvádí, v čem konkrétně zásah do vlastnického práva spatřuje. Soud proto pouze v obecné rovině konstatuje, že neshledal, že by žalovaný jakýmkoliv způsobem zasáhl do vlastnického práva stěžovatele.

[21] K tvrzené nerovnosti právní úpravy týkající se podnikatelů a spotřebitelů soud uvádí, že podnikatelé jsou bráni v obchodněprávních vztazích jako profesionálové, kteří jsou si vědomi rizik (např. hospodářských), s nimiž do právních vztahů vstupují. Oproti tomu východiskem spotřebitelské ochrany, ať již na úrovni práva Evropské unie, tak práva vnitrostátního, je fakticky nerovné postavení, ve kterém se spotřebitel v porovnání s profesionálním dodavatelem při uzavírání smlouvy nachází (s ohledem na okolnosti, za nichž dochází k uzavření smlouvy, s ohledem na větší profesionální zkušenost podnikatele, jeho lepší znalost práva a snazší dostupnost právních služeb, a konečně se zřetelem na možnost stanovovat smluvní ujednání prakticky jednostranně cestou formulářových smluv).

[22] Kvůli rozdílnosti jejich postavení jsou proto na podnikatele a spotřebitele kladeny v právních vztazích odlišné požadavky. Jedná se o zcela legitimní rozhodnutí zákonodárce. Soud v tomto pojetí žádnou diskriminaci neshledal a nemá žádný důvod předkládat věc Ústavnímu soudu.

[23] Stěžovatel namítl, že kasační stížnost podal pro diskriminaci své osoby a podjatost krajského soudu. Právem účastníka je, aby o jeho věci rozhodoval jeho zákonný soudce a aby to byl soudce nepodjatý. Stěžovatel ovšem s konkrétní námitkou podjatosti – tj. s tvrzením, že, ve věci podjatý soudce skutečně rozhodoval a z jakých důvodů – nepřišel. Smyslem práva na zákonného soudce dle čl. 38 odst. l Listiny je ochrana proti libovolnému či účelovému obsazení jednajícího soudu ad hoc. Není procesním prostředkem ke zvrácení vydaného rozhodnutí.

[24] K tvrzení, že krajský soud zamítl jeho důkaz, aniž by to navrhla obhajoba, soud uvádí, že dle § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, které z navržených důkazů provede. Není tedy nutné, aby se žalovaný jakkoliv vyjádřil. O provedení důkazu rozhodne výhradně soud. Účast žalovaného na jednání nebyla nutná. S jeho neúčastí při jednání nejsou spojeny žádné nepříznivé následky. Sám žalovaný chtěl, aby bylo rozhodnuto bez jednání. K věci se vyjádřil, což považoval za dostatečné.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[26] O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Soud nařídí

jednání tehdy, považuje-li takový postup za vhodný. Důvody vhodnosti mohou být různé, takovým důvodem však není samotná žádost účastníka o nařízení jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2005, č. j. 8 Aps 1/2005 – 82). Stěžovatel žádost o nařízení jednání odůvodnil tím, že se k věci chce sám vyjádřit. To však samo o sobě dostatečným důvodem pro nařízení ústního jednání není, a to zejména za situace, kdy není nutné provádět jakékoliv dokazování a stěžovatelův postoj k celé věci je soudu znám z kasační stížnosti a jeho dalších podání.

[27] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. dubna 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu